

ผลกระทบต่อผู้ประกอบการเมื่อมีการประกาศใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน สำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (TFRS for SMEs)

เขตปทุมวัน จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ศรีสุตา อินทมาศ, นิพล แก่นโกมล, รณพร พิทักษ์มวลชน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงระดับผลกระทบของผู้ประกอบการในการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (Thai Financial Reporting Standards for Small and Medium-Sized Entities : TFRS for SMEs) ในด้านความรู้ความเข้าใจของกิจการ การเตรียมความพร้อมของกิจการ ค่าใช้จ่ายของกิจการ งบการเงินของกิจการ ปัญหาและอุปสรรคของกิจการ ประสบการณ์ของผู้ประกอบการ และประเภทของกิจการที่ส่งผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือขงกิจการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เขตปทุมวัน จังหวัดกรุงเทพมหานคร กำหนดกลุ่มตัวอย่างไว้ที่ 138 ราย โดยจับฉลากเลือกเขตพื้นที่และรายชื่อผู้ประกอบการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อใช้อธิบายข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และสถิติเชิงอนุมานในการวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรด้านปัญหาและอุปสรรคของกิจการ มีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีสาระสำคัญต่อความมีประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตัวแปรด้านงบการเงินของกิจการมีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีสาระสำคัญต่อความมีประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

คำสำคัญ : มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผลกระทบต่อผู้ประกอบการ ประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

บทนำ

มาตรฐานการรายงานทางการเงินเป็นส่วนประกอบสำคัญในโครงสร้างพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจ และเป็นการควบคุมกำกับดูแลระบบการเงินที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพและความมั่นคงของประเทศ เนื่องจากเป็นมาตรฐานที่ใช้ในการจัดทำรายงานทางการเงินของธุรกิจต่าง ๆ นักลงทุนทั้งในและต่างประเทศต้องการข้อมูลที่มีความถูกต้องและเป็นมาตรฐานสากลเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจลงทุน (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์)

ปัจจุบันสภาวิชาชีพบัญชีมีนโยบายในการพัฒนามาตรฐานการบัญชีสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่ใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (Thai Financial Reporting Standards for Non-Publicly Accountable Entities: TFRS for NPAEs) เพื่อให้การจัดทำรายงานทางการเงินของประเทศไทยสอดคล้องกับกลุ่มประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (สิงห์ชัย, 2552) และเพื่อให้รายงานทางการเงินของกิจการในประเทศไทยมีความเป็นสากลเปรียบเทียบกันได้ เป็นการส่งเสริมให้กิจการในประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขันมากยิ่งขึ้น

กิจการส่วนใหญ่ในประเทศไทยเป็นกิจการที่มีขนาดกลางและขนาดย่อมหรือเรียกว่า Small and Medium Enterprises : SMEs (กรมสรรพากร) ปัจจุบันธุรกิจประเภท SMEs ของประเทศไทยคิดเป็น 95% ของธุรกิจทั้งหมด ประกอบไปด้วยธุรกิจการผลิต การค้า และธุรกิจการให้บริการ และมีการจ้างงานกว่า 50% ของธุรกิจทั้งหมด SMEs จึงมีส่วนสำคัญต่อการสร้างงาน สร้างรายได้ และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาธุรกิจขนาดใหญ่ต่อไป อย่างไรก็ตามธุรกิจประเภท SMEs มีจำนวนผู้ประกอบการในประเทศไทยประมาณ 99.5% กลุ่มขับเคลื่อน GDP คือ ธุรกิจรายใหญ่มีประมาณ 2,000 ราย แต่ SMEs มีความเกี่ยวข้องกับคนมากกว่าซึ่งรองรับการจ้างงานประมาณ 70% การผลิตของ SMEs ส่วนใหญ่ขายในประเทศ 70% ส่งออก 30% ตลาดของ SMEs ส่วนใหญ่อยู่ภายในประเทศ (อัจฉรา, 2557)

ในอนาคตประเทศไทยจะมีการประกาศใช้ มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (Thai Financial Reporting Standards for Small and Medium Enterprises: TFRS for SMEs) อย่างเป็นทางการ แต่คาดว่าจะมีการประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2560 เป็นต้นไป (พรพรรณ, 2558) เพื่อพัฒนาให้มาตรฐานการรายงานทางการเงินของประเทศไทยมีความเป็นสากลทั้งระดับ PAEs และ NPAEs อีกทั้งจะทำให้งบการเงินของกิจการในประเทศไทยสามารถเปรียบเทียบได้กับงบการเงินสากลไม่ว่าจะเป็นกิจการขนาดใดและจะมีส่วนได้เสียต่อสาธารณะหรือไม่

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นทำให้เห็นถึงสิ่งที่ผู้ประกอบการต้องเรียนรู้เพิ่มเติมและปฏิบัติตาม มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะขนาดกลางและขนาดย่อม (TFRS For SMEs) เพื่อให้งบการเงินมีความเชื่อถือได้ ไม่ผิดพลาด และไม่เกิดผลเสียแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพราะข้อมูลดังกล่าวถือเป็นข้อมูลที่สำคัญ เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ในหลายประเทศ ซึ่งรวมถึงประเทศไทยด้วย

วัตถุประสงค์

การศึกษาผลกระทบต่อผู้ประกอบการเมื่อมีการประกาศใช้ มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (TFRS for SMEs) เขตปทุมวัน มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับผลกระทบของผู้ประกอบการ ในการที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (TFRS for SMEs) ในด้านความรู้ความเข้าใจ

2. เพื่อศึกษาระดับผลกระทบของผู้ประกอบการ ในการที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (TFRS for SMEs) ในด้านการเตรียมความพร้อมของกิจการ
3. เพื่อศึกษาระดับผลกระทบของผู้ประกอบการ ในการที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (TFRS for SMEs) ในด้านค่าใช้จ่ายของกิจการ
4. เพื่อศึกษาระดับผลกระทบของผู้ประกอบการ ในการที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (TFRS for SMEs) ในด้านงบการเงินของกิจการ
5. เพื่อศึกษาระดับผลกระทบของผู้ประกอบการ ในการที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (TFRS for SMEs) ในด้านปัญหาและอุปสรรคของกิจการ
6. เพื่อศึกษาระดับผลกระทบของผู้ประกอบการ ในการที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (TFRS for SMEs) ในด้านประสบการณ์ของผู้ประกอบการ
7. เพื่อศึกษาระดับผลกระทบของผู้ประกอบการ ในการที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (TFRS for SMEs) ในด้านประเภทของกิจการ

คำถามการวิจัย

1. ความรู้ความเข้าใจของกิจการการมีผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมหรือไม่
2. ระดับการเตรียมความพร้อมของกิจการมีผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมหรือไม่
3. ค่าใช้จ่ายของกิจการมีผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมหรือไม่
4. งบการเงินของกิจการมีผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมหรือไม่
5. ปัญหาและอุปสรรคของกิจการมีผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมหรือไม่
6. ประสบการณ์ในการทำงานมีผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมหรือไม่
7. ประเภทของกิจการมีผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับ กิจการขนาดกลางและขนาดย่อมหรือไม่

สมมติฐาน

H₁ : ระดับความรู้ความเข้าใจของกิจการมีผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม

H₂ : ระดับการเตรียมความพร้อมของกิจการมีผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม

H₃ : ค่าใช้จ่ายของกิจการมีผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม

H₄ : งบการเงินของกิจการมีผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม

H₅ : ปัญหาและอุปสรรคของกิจการมีผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม

H₆ : ประสบการณ์ในการทำงานมีผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม

H₇ : ประเภทของกิจการมีผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม

ขอบเขตในการวิจัย

1. ศึกษาผลกระทบต่อผู้ประกอบการเมื่อมีการประกาศใช้ มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (TFRS for SMEs) ในด้านความรู้ความเข้าใจของกิจการ การเตรียมความพร้อมของกิจการ ค่าใช้จ่ายของกิจการ งบการเงินของกิจการ และด้านปัญหา และอุปสรรคของกิจการ บุคคลผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ ผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2. กลุ่มประชากรที่ศึกษา ได้แก่ กิจการที่อยู่ในเขตปทุมวัน จังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่มีรายชื่ออยู่ในเว็บไซต์กรมพัฒนาธุรกิจการค้า สืบค้นเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2559

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้

ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom, 1956) ได้แบ่งการเรียนรู้ออกเป็น 6 ระดับ ได้แก่

1. ความรู้ความจำ มีความรู้และจำประสบการณ์ในสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้
2. ความเข้าใจ มีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวหรือเหตุการณ์ความหมายสัญลักษณ์ความสัมพันธ์ข้อมูลคติพจน์และหลักการ
3. การนำไปใช้ สามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมาใช้ทำสิ่งใหม่ ๆ ได้
4. การวิเคราะห์ สามารถแยกวัตถุสิ่งของเป็นส่วนๆ เป็นขึ้น เป็นอัน ทำให้ทราบถึงองค์ประกอบของวัตถุของสิ่งนั้นๆเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อการศึกษาขั้นสูงต่อไป
5. การประเมินผล สามารถรวมความเห็นความเชื่อที่แตกต่างกัน เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างข้อความรวมสิ่งย่อยเข้าไปสิ่งใหญ่

6. การคิดสร้างสรรค์ สามารถใช้ความรู้ตัดสินใจประเมินผลการเรียนการสอน จากโครงสร้างความรู้ของบลูม จะเห็นได้ว่าความจำนั้นเป็นความรู้พื้นฐาน ถ้าไม่มีความจำแล้วจะเกิดความเข้าใจไม่ได้ ในทำนองเดียวกันการนำไปใช้จะเกิดไม่ได้ ถ้าไม่มีความเข้าใจเป็นเช่นนี้เรื่อยไปทุกระดับชั้น จากระดับ 2 ขึ้นไปถึงระดับ 6 ซึ่งเป็นระดับสุดท้าย

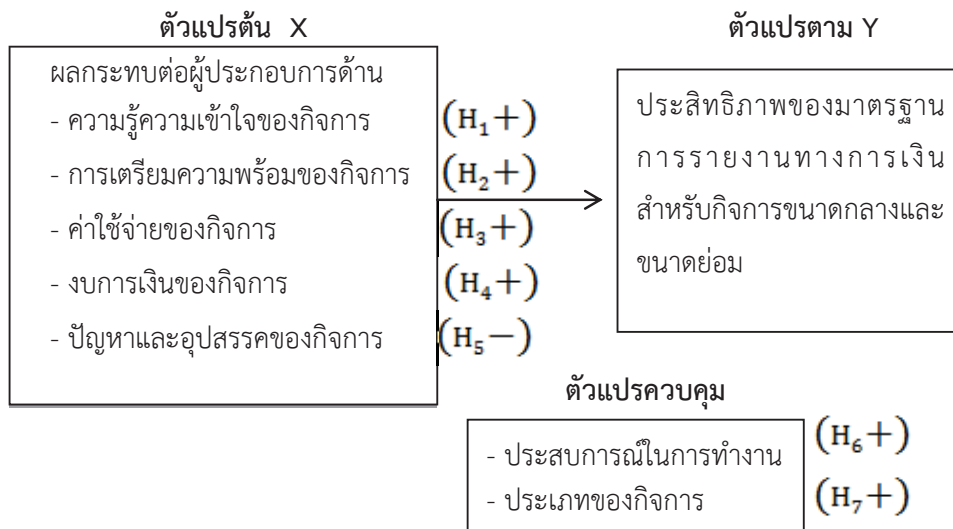
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพ

จंगกล ทองโถม (จंगกล , 2550) ให้แนวคิดของคำว่าประสิทธิภาพหมายถึง คำตอบที่ทำให้ทราบว่าการดำเนินงานนั้นได้ผลคุ้มค่ากับต้นทุนหรือไม่ มีแนวทางที่ดีกว่าที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ อีกนัยหนึ่งประสิทธิภาพ หมายถึง การพิจารณาผลผลิตที่เป็นไปตามเป้าหมายแล้ว ว่าวิธีการผลิตใดเสียต้นทุนต่ำกว่าหรือประหยัดกว่าถือว่ามีประสิทธิภาพมากกว่า การใช้ทรัพยากรน้อยที่สุดและสูญประหยัดที่สุด โดยประหยัดระยะเวลา ทรัพยากร แรงงาน รวมทั้งสิ่งต่างๆ ที่ต้องใช้ ในการดำเนินการนั้นๆ ให้เป็นผลสำเร็จ และถูกต้อง

ซึ่งการมีเงินทุนเพิ่มขึ้นทำให้เพิ่มการผลิตสินค้าและบริการ สรุปได้ว่า เงินทุนมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานของผู้ประกอบการ SMEs การจัดทำและนำเสนองบการเงินที่มีประสิทธิภาพ มีผลกระทบในประสิทธิภาพการทำงานของผู้ประกอบการ SMEs ช่วยให้ผู้มีส่วนได้เสียในการตัดสินใจทางเชิงเศรษฐกิจ (Eric and Kerongo, 2014)

ดังนั้นจากการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น จึงสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

กรอบแนวคิด

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษา เรื่องผลกระทบต่อผู้ประกอบการเมื่อมีการประกาศใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (TFRS For SMEs) เขตปทุมวัน จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

- 3.1 แหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 สมการวิจัย

แหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิของการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ แบบสอบถามด้วยการส่งไปรษณีย์ โดยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ เขตปทุมวัน จังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวน 811 ราย

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ โดยการหาข้อมูลด้วยการค้นคว้าและการเก็บข้อมูลในรูปแบบของเอกสารตำรา บทความที่เกี่ยวข้อง และใช้ข้อมูลในการอ้างอิงการวิจัย รวมถึงแหล่งข้อมูลที่ได้มาจากสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้เป็นแนวทางในการวิจัยต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เขตปทุมวัน จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 811 ราย ของประชากรทั้งหมด จำนวน 6,916 ราย (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2559)

ผู้วิจัยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการใช้ในการศึกษาตามสูตรของ “Wanlop” (วัลลภ , 2557) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างของเขตปทุมวัน จำนวน 269 ราย ดังนี้

$$n = \frac{N}{(N-1)(0.05)^2 + 1}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มประชากร

N = จำนวนประชากร

$e = 0.05$ ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

ดังนั้น

$$n = \frac{N}{(N-1)(0.05)^2 + 1}$$

$$n = \frac{811}{(811-1)(0.0025)+1}$$

$$n = \frac{811}{3.025}$$

$$= 269$$

เกณฑ์ที่ใช้ในเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ การใช้ทฤษฎีแบบใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนแรก ทำการแบ่งกลุ่มเขตพื้นที่ตามการปฏิบัติงานของสำนักงานกรุงเทพมหานคร พบว่าจำนวน 6 กลุ่มพื้นที่ ได้แก่ (สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร, 2559)

1. กลุ่มกรุงเทพกลาง ประกอบด้วย เขตพระนคร เขตดุสิต เขตสัมพันธวงศ์ เขตวังทองหลาง เขตราชเทวี เขตพญาไท เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตดินแดงและเขตห้วยขวาง
2. กลุ่มกรุงเทพใต้ ประกอบด้วย เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา เขตพระโขนง เขตบางนา เขตสาทร เขตวัฒนา เขตปทุมวัน เขตบางรัก เขตสวนหลวงและเขตคลองเตย
3. กลุ่มกรุงเทพเหนือ ประกอบด้วย เขตลาดพร้าว เขตจตุจักร เขตดอนเมือง เขตสายไหม เขตบางซื่อ เขตบางเขน และเขตหลักสี่
4. กลุ่มกรุงเทพตะวันออก ประกอบด้วย เขตบึงกุ่ม เขตบางกะปิ เขตสะพานสูง เขตประเวศ เขตคลองสามวา เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง เขตคันนายาว และเขตหนองจอก
5. กลุ่มกรุงเทพมหานครเหนือ ประกอบด้วย เขตจอมทอง เขตธนบุรี เขตตลิ่งชัน เขตทวีวัฒนา เขตบางพลัด เขตบางกอกน้อย เขตบางกอกใหญ่ และเขตคลองสาน
6. กลุ่มกรุงเทพมหานครใต้ ประกอบด้วย เขตทุ่งครุ เขตภาษีเจริญ เขตบางบอน เขตราษฎร์บูรณะ เขตบางแค เขตหนองแขม และเขตบางขุนเทียน

หลังจากนั้นทำการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยการนำเอารายชื่อกลุ่มเขตพื้นที่ทั้ง 6 กลุ่มทำการจับฉลากกลุ่มพื้นที่ ปรากฏว่าได้ กลุ่มกรุงเทพใต้ เพื่อใช้เป็นกรอบในการสุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่สอง ทำการสุ่มแบบง่าย วิธีการจับฉลากอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งทำการสุ่มเลือกเขตพื้นที่ โดยเลือกสุ่มจาก เขตพื้นที่กลุ่มกรุงเทพใต้ การสุ่มเขตพื้นที่ปรากฏว่าได้ **เขตปทุมวัน** ซึ่งผู้วิจัยได้ทำฐานข้อมูลรายชื่อผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่สืบค้นข้อมูลได้จากกรมพัฒนาธุรกิจการค้าไว้เรียบร้อยแล้ว เพื่อทำการนำเสนอแบบสอบถามต่อไป

ลำดับ	เขตในกรุงเทพมหานคร	ธุรกิจทั้งหมด	ลำดับ	เขตในกรุงเทพมหานคร	ธุรกิจทั้งหมด
21	บางซื่อ	117	46	สายไหม	114
22	บางนา	125	47	หนองแขม	89
23	บางบอน	87	48	หนองจอก	74
24	บางพลัด	102	49	หลักสี่	135
25	บางรัก	157	50	ห้วยขวาง	138

รวมธุรกิจทั้งหมด 6,916 ธุรกิจ

ที่มา : <http://datawarehouse.dbd.go.th/bdw/home/main.html> วันที่สืบค้น 28 พฤษภาคม 2559

ประเภทธุรกิจในเขตปทุมวัน

ประเภทธุรกิจ	เขตปทุมวัน
ธุรกิจการก่อสร้าง	16
ธุรกิจการขนส่งและสถานที่	16
ธุรกิจการขายส่งและการขายปลีกการซ่อมยานยนต์และจักรยายนยนต์	223
ธุรกิจกิจกรรมการบริหารและกิจกรรมสนับสนุน	52
ธุรกิจกิจกรรมเกี่ยวกับหอสังหาริมทรัพย์	85
ธุรกิจกิจกรรมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และกิจกรรมทางวิชาการ	145
ธุรกิจเกษตรกรรมป่าไม้และการประมง	-
ธุรกิจข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	50
ธุรกิจการจัดหาน้ำการจัดการน้ำเสียและของเสียรวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	1
ธุรกิจการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	9
ธุรกิจการผลิต	53
ธุรกิจกิจกรรมการบริการด้านอื่นๆ	7
ธุรกิจกิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	6
ธุรกิจกิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	93
ธุรกิจที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	36
ธุรกิจการศึกษา	12
ธุรกิจไฟฟ้าก๊าซไอน้ำและระบบการปรับอากาศ	7
รวม	811

ที่มา : <http://datawarehouse.dbd.go.th/bdw/home/main.html> วันที่สืบค้น 28 พฤษภาคม 2559

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง ผลกระทบต่อผู้ประกอบการเมื่อมีการประกาศใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (TFRS For SMEs) เขตปทุมวัน จังหวัด กรุงเทพมหานคร สามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อ 1 เพื่อศึกษาระดับผลกระทบของผู้ประกอบการที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (TFRS for SMEs) ในด้านความรู้ความเข้าใจ ผลการวิจัยพบว่า เจ้าของกิจการมีความรู้ในระดับปานกลางเกี่ยวกับ IFRS for SMEs แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากไม่ได้มีการเตรียมการอย่างเพียงพอสำหรับการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (TFRS for SMEs)

วัตถุประสงค์ข้อ 2 เพื่อศึกษาระดับผลกระทบของผู้ประกอบการที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (TFRS for SMEs) ในด้านการเตรียมความพร้อมของกิจการ ผลการวิจัยพบว่า เจ้าของกิจการมีการเตรียมความพร้อมในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากไม่ได้มีการเตรียมการที่เพียงพอสำหรับการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (TFRS for SMEs)

วัตถุประสงค์ข้อ 3 เพื่อศึกษาระดับผลกระทบของผู้ประกอบการที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (TFRS for SMEs) ในด้าน ค่าใช้จ่ายของกิจการ ผลการวิจัยพบว่า การนำมาตราฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (TFRS for SMEs) มาใช้ทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมพนักงาน และค่าใช้จ่ายในการจ้างผู้เชี่ยวชาญมาฝึกอบรมเพิ่มขึ้น ด้วยเหตุนี้ผู้ประกอบการจำนวนมาก ไม่เต็มใจที่จะนำมาตราฐานฉบับนี้มาใช้

วัตถุประสงค์ข้อ 4 เพื่อศึกษาระดับผลกระทบของผู้ประกอบการที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (TFRS for SMEs) ในด้านงบการเงินของกิจการ ผลการวิจัยพบว่า มาตราฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (TFRS for SMEs) มีความซับซ้อนน้อยกว่าในหลายๆวิธี เช่น การเปิดเผยข้อมูลน้อยลง การรับรู้และการวัดค่าที่เรียบง่ายของสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้และค่าใช้จ่าย มาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ สำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (TFRS for SMEs) ช่วยเพิ่มการเปรียบเทียบงบการเงินกับกิจการอื่นๆ

วัตถุประสงค์ข้อ 5 เพื่อศึกษาระดับผลกระทบของผู้ประกอบการที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (TFRS for SMEs) ในด้านปัญหาและอุปสรรคของกิจการ ผลการวิจัยพบว่า มูลค่ายุติธรรมทางการเงินอาจมีปัญหาในการประกอบการ SMEs แต่ไม่มีผลกระทบต่อผู้ประกอบการ SMEs จากการศึกษาพบว่า แม้ว่ามาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (TFRS for SMEs) จะมีการเปลี่ยนแปลงมากมาย แต่ก็ยังไม่เหมาะสมกับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

วัตถุประสงค์ข้อ 6 เพื่อศึกษาระดับผลกระทบของผู้ประกอบการที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (TFRS for SMEs) ในด้านประสิทธิภาพของผู้ประกอบการ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษาของผู้เชี่ยวชาญด้านบัญชีไม่มีผลต่อความพร้อมและการฝึกอบรมของผู้เชี่ยวชาญด้านบัญชี

วัตถุประสงค์ข้อ 7 เพื่อศึกษาระดับผลกระทบของผู้ประกอบการที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (TFRS for SMEs) ในด้านประเภทของกิจการ ผลการวิจัยพบว่า ทุกประเภทธุรกิจ SMEs ประสบปัญหาในเรื่องความเหมาะสมของขนาดธุรกิจ โดยให้ความสำคัญอย่างมากเกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุนและค่าใช้จ่ายของการใช้มาตรฐานใหม่มากกว่าประโยชน์ที่จะได้รับ

ตารางสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ข้อคำถามงานวิจัย	สมมติฐาน	ผลสรุป	ข้อสรุป
1. ความรู้ความเข้าใจของกิจการมีผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะขนาดกลางและขนาดย่อมหรือไม่	สมมติฐาน 1 (H ₁)	ความรู้ความเข้าใจของกิจการที่มีผลทางลบอย่างไม่มีนัยสำคัญ ไม่ส่งผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะขนาดกลางและขนาดย่อม เนื่องจากกิจการยังไม่ให้ความสำคัญกับ TFRS For SMEs ที่จะมีการประกาศใช้ในปี 2560	Not Supported
2. การเตรียมความพร้อมของกิจการมีผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะขนาดกลางและขนาดย่อมหรือไม่	สมมติฐาน 2 (H ₂)	ระดับการเตรียมความพร้อมของกิจการที่มีผลทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญ ไม่ส่งผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะขนาดกลางและขนาดย่อม เนื่องจากกิจการยังไม่ให้ความสำคัญกับ TFRS For SMEs ที่จะมีการประกาศใช้ในปี 2560	Not Supported
3. ค่าใช้จ่ายของกิจการมีผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมหรือไม่	สมมติฐาน 3 (H ₃)	ค่าใช้จ่ายของกิจการที่มีผลทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่ส่งผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม เนื่องจากกิจการเชื่อมั่นว่า TFRS for SMEs จะไม่ก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	Not Supported

ข้อคำถามงานวิจัย	สมมุติฐาน	ผลสรุป	ข้อสรุป
4. งบการเงินของกิจการมีผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมหรือไม่	สมมุติฐาน 4 (H ₄)	งบการเงินของกิจการที่มีผลทางลบอย่างมีนัยสำคัญอย่างยิ่งส่งผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม เนื่องจากกิจการเชื่อมั่นว่า TFRS For SMEs จะทำให้งบการเงินมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น	Supported
5. ปัญหาและอุปสรรคของกิจการมีผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมหรือไม่	สมมุติฐาน 5 (H ₅)	ปัญหาและอุปสรรคของกิจการที่มีผลทางลบอย่างมีนัยสำคัญอย่างยิ่งส่งผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม	Supported
6. ประสบการณ์ในการทำงานมีผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะขนาดกลางและขนาดย่อมหรือไม่	สมมุติฐาน 6 (H ₆)	ประสบการณ์ในการทำงานที่มีผลทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่ส่งผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะขนาดกลางและขนาดย่อม เนื่องจากผู้ทำบัญชีมีความรู้ด้านการบัญชีที่หลากหลาย	Not Supported
7. ประเภทของกิจการมีผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมหรือไม่	สมมุติฐาน 7 (H ₇)	ประเภทของกิจการที่มีผลทางบวกไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่ส่งผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม เนื่องจากกิจการเชื่อมั่นว่าขนาดของกิจการบางกิจการไม่จำเป็นต้องจัดทำ TFRS For SMEs	Not Supported

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. เนื่องจากการทำวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ โดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้น ข้อจำกัดในการทำวิจัยครั้งนี้คือ หากกลุ่มตัวอย่างไม่ตอบแบบสอบถาม กลับมาอาจเนื่องมาจากปัญหาความไม่สะดวกของผู้ตอบแบบสอบถาม เพราะการดำเนินงานของกิจการมีความยุ่งยากทำให้ไม่มีเวลามากพอที่จะตอบแบบสอบถาม จึงทำให้ได้แบบสอบถามกลับมาไม่ครบตามที่ต้องการ อย่างไรก็ตามการวิจัยครั้งนี้แบบสอบถามที่ได้กลับมาอยู่ในระดับความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้

2. เนื่องจากผู้วิจัยต้องใช้ระยะเวลาในการทำความเข้าใจ TFRS For SMEs ที่สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ได้ทำการดัดแปลงมาจาก IFRS For SMEs ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมภายในประเทศไทย รวมถึงข้อแตกต่างระหว่าง TFRS For SMEs และ TFRS For NPAs พบว่าในการจัดทำงบการเงินมีการเปลี่ยนแปลงในระดับหนึ่งทำให้เกิดข้อคำถามในการจัดแบบสอบถามในงานวิจัยครั้งนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. งานวิจัยเรื่องผลกระทบต่อผู้ประกอบการเมื่อมีการประกาศใช้ มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (TFRS for SMEs) กล่าวถึงประชากรธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่อยู่เขตปทุมวัน จังหวัดกรุงเทพมหานคร ดังนั้นในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรมีการสำรวจในกลุ่มตัวอย่างธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่เขตอื่นหรือในพื้นที่จังหวัดอื่น

2. เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และมาตรฐานการรายงานทางการเงินมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น ควรศึกษามาตรฐานการรายงานทางการเงินและทำการวิจัย อย่างต่อเนื่อง

3. เนื่องจากมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (TFRS for SMEs) ยังไม่มีการประกาศใช้ในประเทศไทย จากการศึกษาพบว่าสถานประกอบการหลายแห่งไม่มีพนักงานบัญชี ซึ่งต้องจ้างทำบัญชีจากสำนักงานภายนอก ควรมีการวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์และมุมมองของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในการวิจัยในอนาคต

บรรณานุกรม

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. [2559]. **คลังข้อมูลธุรกิจ**. กรุงเทพฯ : [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://datawarehouse.dbd.go.th/bdw/home/main.html>. [วันที่ค้นข้อมูล: 28 พฤษภาคม 2559].
- กรมสรรพากร. [2543]. **กำหนดลักษณะของ SMEs 2543**. กรุงเทพฯ : [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.rd.go.th/publish/38056.0.html>. [วันที่ค้นข้อมูล: 28 มีนาคม 2559].
- กัลยา วานิชย์บัญชา. [2552]. **การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสถิติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ชุตินุช อินทรประสิทธิ์. [2557]. การศึกษาเปรียบเทียบมาตรฐานการบัญชีสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมระหว่างประเทศไทย มาเลเซีย และสิงคโปร์. [วารสารออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
<http://www.dpu.ac.th/dpurc/assets/uploads/magazine/qcie036onk0w804w4.pdf>. [วันที่ค้นข้อมูล:18 พฤษภาคม 2559].
- พีระ ศรีกรีรัตน์จิตร. [2558]. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย. เอกสารประกอบการเรียนภาคบริหารงานสาธารณสุข. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วรรณภา อิมะไชย. [2557]. ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักบัญชีของผู้ประกอบการ SME ในเขตกรุงเทพมหานคร. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:
<http://www.northbkk.ac.th/Dept/ReserchOffice/file/13.pdf>. [วันที่ค้นข้อมูล 21 พฤษภาคม 2559].
- วรรณมน ทองรักษ์. [2554]. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความน่าเชื่อถือของงบการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม SMEs ในมุมมองนักวิเคราะห์สินเชื่อ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วัลลภ รัฐฉัตรานนท์. [2557]. เทคนิควิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. [2551]. ร่างมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. กรุงเทพฯ: [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
http://www.fap.or.th/images/column_1364969955/%C3%E8%D2%A7%20TFRS%20for%20SME_Mix%20_%20Up%20%206%2057-PP-Web.pdf. [วันที่ค้นข้อมูล: 25 มีนาคม 2559].
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. [2557]. คู่มืออธิบายกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน(ปรับปรุง 2557) : [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
http://www.fap.or.th/images/column_1450929703. [วันที่ค้นข้อมูล: 25 มีนาคม 2559].
- สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. IFRS (International Financial Reporting Standards). เข้าถึงได้จาก : [Http://www.fpo.go.th](http://www.fpo.go.th). [วันที่ค้นข้อมูล: 25 มีนาคม 2559].
- Bloom; other. [1956]. **Handbook on Formation and Summatic of Student Learning**. New York: McGraw Hill.
- Eric OdhiamboOlangoand Kerongo, [2014]. THE EFFECTS OF INTERNAIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS ADOPTION ON SMEs PERFORMANCE: A CASE STUDY MOMBASA CENTRAL BUSINESS DISTRICT (CBD). Jomo Kenyatta University of Agriculture and Technology.

พุทธศาสนาในอาเซียน : วิเคราะห์การปกครองระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์
ที่ส่งผลต่อพระพุทธศาสนาใน สปป.ลาว
Buddhism in ASEAN : Case Study of Lao People’ Democratic
Republic, Communist Regime Affected on Buddhism

ชฎาพร จินชานา และ ภาวิณี อุ่นวัฒนา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “พุทธศาสนาในอาเซียน : วิเคราะห์การปกครองระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ที่ส่งผลต่อพระพุทธศาสนาใน สปป.ลาว” เพื่อศึกษาระบบคอมมิวนิสต์ที่ส่งผลต่อพระสงฆ์ใน สปป.ลาว กับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเป็นระบบคอมมิวนิสต์และเพื่อใช้ในการเรียนการสอนรายวิชาอาเซียนศึกษา

ผู้วิจัยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์และนำเสนอรายงานแบบพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า สปป.ลาว ปกครองระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2518 ตำแหน่งประธานาธิบดีหรือประธานประเทศได้แก่ เจ้าสุภานุวงศ์อยู่ในตำแหน่งตั้งแต่ พ.ศ.2518-2534 และนายกรัฐมนตรีคนแรกของลาวคือ โกสอน พมวิหาน อยู่ในตำแหน่งตั้งแต่ พ.ศ.2518-2534 ระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ส่งผลต่อพระสงฆ์ของ สปป.ลาว ตั้งแต่พ.ศ.2518-2525 พระสงฆ์ลาวได้รับการอบรมอุดมการณ์สังคมนิยม แนวคิด มาร์กซ-เลนิน ที่กล่าวถึง “ความเท่าเทียมโดยทุกคนต้องเท่าเทียมกันในการทำงานและได้ส่วนแบ่งตามปริมาณงานที่ลงแรงไป” รัฐบาลใช้นโยบายยุทธวิธีประนีประนอมในการใช้พุทธศาสนาเพื่อสร้างความชอบธรรมให้รัฐบาล สปป.ลาว โดยมอบหมายงานด้านการพัฒนาประเทศให้กับพระสงฆ์ เพื่อฝึกอบรมความรู้ด้านยาสมุนไพรพื้นบ้าน ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพราะพระสงฆ์มีบทบาททางด้านจิตใจกับประชาชน รัฐบาลจึงหวังว่าพระสงฆ์ลาวจะช่วยฟื้นฟูประเทศสู่ความเจริญรุ่งเรือง เช่น รัฐบาลประกาศว่า “พระสงฆ์สามารถทำไร่นา ปลูกพืชสวนครัวได้เพื่อเป็นการช่วยเหลือชาวบ้านและเศรษฐกิจของชาติ เมื่อบ้านเมืองสงบเป็นระเบียบเรียบร้อยและมีความอุดมสมบูรณ์ทางพืชพันธุ์ธัญญาหารพระสงฆ์ก็ได้หยุดการทำไร่นาและประชาชนก็ให้การอุปถัมภ์ค้ำจุนต่อพระพุทธศาสนาดั้งเดิม” ในแง่ของการปกครองสงฆ์โดยยกเลิกโครงสร้างการบริหารแบบเก่า จากเดิมองค์กรสูงสุดในด้านการบริหารและผู้นำของคณะสงฆ์ลาว คือ สมเด็จพระสังฆราช ถูกแทนที่โดยคณะกรรมการซึ่งรวมพุทธศาสนาแบบธรรมยุติกนิกายและมหานิกายเข้าด้วยกันเรียกว่า “พระสงฆ์ลาว”

คำสำคัญ : สปป.ลาว, พุทธศาสนา, ระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์

Abstract

The objective of this research was to study Communist Regime affected Buddhism in Lao PDR. In addition, the result of this research can be used to revise and develop teaching techniques in ASEAN Study.

The historical and descriptive analysis were used to analyzed the data. The result revealed that since 1975,LaoPDR has been ruled by a Marxist and communist government. Prince Souphanouvong was the first President of Laos and Kaysone Phomvihane was the first Prime Minister from 1975 to 1991. Mark hypothesized that socialism would eventually give way to a communist stage of social development,which would be a classless, stateless, humane society erected on common ownership and the principle of “From each according to his ability,to each according to his needs.” Buddhism has long been one of the most important social forces in Laos. Theravada Buddhism has coexisted peacefully since its introduction to the country with the local polytheism. The LaoPDR government’s efforts to consolidate its authority also continues to influence Buddhism. The government taught that Marxism and Buddhism were basically compatible because both disciplines stated that all men are equal and both aimed to end suffering. From 1975-1982, it was announced that the monks can grow rice, local herbs, and study science and technology. There were equal opportunities for people to do their work and the country flourished. Monks are treated with respect and admiration. Nowadays Sangha Council of Thammayudh and Mahanikai is substituted for the Supreme Patriarch or Sangharaja.

Keywords : LaoPDR ; Buddhism; Communist Socialist

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

เดิมพุทธศาสนาในลาวเป็นที่นับถือกันเฉพาะในหมู่ชนชั้นสูงเท่านั้น ส่วนประชาชนโดยทั่วไปนับถือผีสางเทวดา กระทั่งสมัยพระเจ้าฟ้างุ้มครองราชย์ (พ.ศ.1896-1916) ได้ส่งคณะทูตเชิญพระราชสาสน์และเครื่องมงคลราชบรรณาการไปถวายกษัตริย์กรุงกัมพูชาผู้เป็นพระสัสสุระ (พ่อตา) ขอให้ส่งพระสงฆ์ผู้ทรงคุณวุฒิและพระไตรปิฎกไปเผยแผ่ในลาว กษัตริย์กัมพูชาได้พระราชทานพระพุทธรูปปัจจุโลหะพระนามว่า “พระบาง” หรือ “พระบางพุทธลาวินต์” หรือพระพุทธรูปปางห้ามญาติ ให้ไปเป็นที่สักการบูชา นอกจากนั้นยังมีพระสงฆ์ผู้ทรงคุณวุฒิ นักปราชญ์พระไตรปิฎก หน่อพระศรีมหาโพธิ์ ช่างหล่อพระพุทธรูป โยมอุปฐากพระภิกษุ 1,000 คน บริวารนักปราชญ์ 3,000 คน ฯลฯ ให้แก่ลาวพระพุทธรูปที่ตั้งมั่นในลาวนั้นแม้ลาวจะได้รับไปจากกัมพูชา แต่กัมพูชาเองก็ได้รับอิทธิพลทางพุทธศาสนาไปจากลังกาและไทยอีกทอดหนึ่ง เพราะฉะนั้น

พระพุทธศาสนาที่ลาวได้รับไปจากกัมพูชา จึงไม่แตกต่างกับพระพุทธศาสนาในไทยมากนักเพราะเป็นนิกายหินยานแบบลังกาวงศ์

พุทธศาสนาในลาวเสื่อมไปบ้างเมื่อตกเป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศส 60 ปี ตั้งแต่ พ.ศ.2436-2496 จนได้รับเอกราชจากฝรั่งเศส พรรคคอมมิวนิสต์ปฏิวัติแห่งประเทศไทยได้ยึดอำนาจจากรัฐบาลฝ่ายอนุรักษนิยม พรรคคอมมิวนิสต์ได้กวาดล้างศาสนา สั่งห้ามไม่ให้ทำบุญตักบาตร บังคับพระสงฆ์ทำนา เลี้ยงสัตว์และเข้ารับการอบรมหลักการปกครองลัทธิมาร์กซิสต์ เมื่อขาดการอุปถัมภ์บำรุงจากทางบ้านเมืองทำให้พุทธศาสนาเสื่อมถอย ในพ.ศ. 2506 รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรลาวและคณะสงฆ์ลาวได้ติดต่อขอพระเถระฝ่ายไทยไปช่วยจัดระบบการศึกษาพระปริยัติธรรม ทางรัฐบาลไทยโดยกรมการศาสนาได้เสนอพระธรรมวรนายก อธิการบดีมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นหัวหน้าคณะธรรมทูตไทยไปจัดการศึกษาพุทธศาสนาในลาว

ปัจจุบันพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติลาว ประชาชนชาวลาวยุคประมาณร้อยละ 90 นับถือพุทธศาสนา ปฏิบัติตามประเพณีอย่างเคร่งครัด เช่น ประชาชนลาวผู้ชายเมื่ออายุครบ 10 ปี บริบูรณ์แล้วจะบวชเป็นสามเณร เมื่ออายุครบ 20 ปีบริบูรณ์จะบวชเป็นภิกษุกันเกือบทุกคน แต่เนื่องจากการปกครองระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ของ สปป.ลาว ส่งผลให้ตกอยู่ใต้อำนาจของรัฐบาลพรรคประชาชนปฏิวัติลาวผู้วิจัยจึงต้องการวิเคราะห์ระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ว่าส่งผลกระทบหรือมีบทบาทอย่างไรทางด้านพระพุทธศาสนาใน สปป.ลาว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ใน สปป.ลาว
2. เพื่อวิเคราะห์ผลของระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ต่อพระพุทธศาสนา
3. เพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนรายวิชาอาเซียนศึกษา

คำถามการวิจัย

ระบอบคอมมิวนิสต์ส่งผลต่อพระสงฆ์ใน สปป.ลาวอย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาพุทธศาสนาใน สปป.ลาว โดยนำระบอบการปกครองแบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ที่มีผลต่อการปฏิบัติของพระสงฆ์ลาว หรือกฎระเบียบต่างๆที่รัฐบาลกำหนดมาศึกษาผลกระทบต่อพระสงฆ์ และจากสภาพจริงในการลงพื้นที่ที่ สปป.ลาว

วิธีการศึกษา

การวิเคราะห์การปกครองระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ใน สปป.ลาว ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานในการกำหนดหัวข้อศึกษาค้นคว้า การกำหนดแหล่งข้อมูล ตลอดจนการศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์ชาติลาว
2. การพรรณนา ได้แก่ วิเคราะห์เสนอผลการวิเคราะห์ผู้วิจัยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์และเสนอรายงานแบบพรรณนา โดยใช้แหล่งข้อมูลส่วนกลาง ได้แก่ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร ส่วนแหล่งข้อมูลท้องถิ่น ได้แก่ แขวงหลวงพระบาง และแขวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

เมื่อขบวนการประเทศลาว หรือพรรคคอมมิวนิสต์ปฏิวัติแห่งประเทศไทยนำโดยอานาจและได้รับการสถาปนาการปกครองใหม่ภายใต้ชื่อ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) ในวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2518 นับเป็นการเริ่มต้นของระบอบสังคมนิยมในประเทศสปป.ลาวอย่างเต็มรูปแบบ รัฐบาลได้กำหนดโครงสร้าง การเมือง การปกครองตามแบบการปกครองของประเทศสังคมนิยม องค์การปกครองที่สำคัญคือ พรรคสภาแห่งชาติ รัฐบาลและแนวลาสร้างชาติ โดยมีพรรคประชาชนปฏิวัติลาว เป็นองค์กรที่มีอำนาจสูงสุดในการปกครอง กำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และนโยบายต่างประเทศ สิ่งสำคัญเร่งด่วนประการแรกในการจัดระเบียบปกครองประเทศของรัฐบาล สปป. ลาว คือ การส่งข้าราชการทหารและนักการเมืองของระบอบการปกครองเก่าไปเข้าค่ายสัมมนา (ค่ายกักกัน) เพื่ออบรมอุดมการณ์ทางการเมือง รับทราบนโยบายของพรรคและได้ยุบเลิกองค์กรต่างๆ ที่เป็นอิสระจากอำนาจรัฐเช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เป็นต้น กลไกสำคัญที่รัฐบาลใช้ในการผนวกองค์กรทางสังคมของลาว ได้แก่ แนวลาสร้างชาติได้ถูกเปลี่ยนชื่อเป็นแนวลาสร้างชาติ อันเป็นองค์กรที่มีเครือข่าย ครอบคลุมองค์กรทางสังคมต่างๆ ที่เคยเป็นอิสระเช่น คณะสงฆ์ของพุทธศาสนา กลุ่มนักธุรกิจ ชนกลุ่มน้อย สหพันธ์กรรมกร องค์กรหนุ่มสาว สหพันธ์สตรี เป็นต้น

รัฐบาลได้จัดส่งสมาชิกพรรคและทหารมาตั้งถิ่นฐานอยู่ทุกชุมชนในเขตปลดปล่อยใหม่ เพื่อทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น การศึกษา และสังคม ประชาชนถูกรวมตัวกันเป็นองค์กรต่างๆ ภายใต้การดูแลของสมาชิกพรรคอย่างใกล้ชิด คณะกรรมการดังกล่าวจะเชิญประชาชนลาวทุกคนให้เข้าร่วมการอบรมการเมือง และสังคม ซึ่งมักจะจัดขึ้นภายในวัด ให้เข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและพุทธศาสนาสมัยสังคมนิยมในลาว ที่ค่ายสัมมนาจะถูกอบรมนานกว่าประชาชน ส่วนเยาวชนหนุ่มสาวจะได้รับการดูแล เป็นพิเศษจากพรรค เพื่ออบรมให้เป็นคนสังคมนิยมรุ่นใหม่ นอกจากนั้น รัฐบาลได้พยายามปฏิรูปด้านการเกษตรกรรม โดยการทำสหกรณ์ กลีกรวมรวมหมู่(นารวม)มาใช้ เพื่อหวังว่าจะสามารถสร้างรายได้นำมาบริหารรัฐ และพัฒนาประเทศ จึงจำเป็นที่จะต้องรวมเอากรรมสิทธิ์ของปัจจัยการผลิตทั้งหมดไว้ด้วยกัน อีกประการหนึ่งเพราะสาเหตุทางการเมือง รัฐบาลเชื่อว่าหากชักจูงให้ชาวนา ชาวไร่เข้าร่วมตัวในสหกรณ์ พวกเขาจะกำหนดความเป็นปัจเจกบุคคล (ทุนนิยม) ในทางเศรษฐกิจและยังเป็นโครงสร้างทางการเมืองหลักอีกด้วย ที่สำคัญอย่างเท่าเทียมกันหากมีการจัดโครงสร้างเช่นนี้แล้ว ก็สามารถโอนผลิตผลส่วนเกินเข้าสู่รัฐได้โดยไม่มีต่อต้านจากชาวนา ชาวไร่ชาวนา

นอกจากด้านการเมือง การปกครองและวิถีชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลงแล้ว ทางด้านสถาบันศาสนาก็ได้รับการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารปกครองของคณะสงฆ์ด้วย ดังนี้

1. ยกเลิกโครงสร้างการบริหาร การปกครองของคณะสงฆ์ในแบบเก่า องค์กรสูงสุดในด้านการบริหารและผู้นำของคณะสงฆ์ลาว ได้แก้มหาเถรสมาคม ซึ่งประกอบด้วย สมเด็จพระสังฆราช และพระราชคณะอาวุโสจำนวนหนึ่งได้รับ การยกเลิกพร้อมๆ กับการล่มสลายของระบบกษัตริย์แล้วถูกแทนที่ด้วยคณะกรรมการชุดหนึ่งซึ่งมีหน้าที่ดูแล และดำเนินการจัดตั้ง ปกครองและบริหารสงฆ์ในรูปแบบใหม่ โดยรวมเอาธรรมยุติกายและมหานิกายเข้าด้วยกันเรียกว่า พระสงฆ์ลาว

2. พรรคประชาชนปฏิวัติลาวจัดให้มีการประชุม อบรมสั่งสอนทาง การเมืองสำหรับพระภิกษุสามเณรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อปลูกฝังอุดมการณ์สังคมนิยม พระสงฆ์ควรจะได้รับรู้แนวคิดมาร์กซ์-เลนิน เพิ่มเติมเพื่อนำใช้ในการเทศน์แก่ ประชาชนให้รับรู้แนวความคิด และนโยบายของรัฐบาลด้วย

3. ยุทธวิธีการประนีประนอม ในการใช้พุทธศาสนาเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับรัฐบาล สปป. ลาว ตลอดจนสนับสนุนลัทธิมาร์กซ์-เลนิน รัฐบาลใหม่ จึงมอบหมายงานด้านการพัฒนาประเทศให้กับพระสงฆ์เพื่อนำไปปฏิบัติ รัฐบาลได้ตั้งโรงเรียนและวิทยาลัยเทคนิคสำหรับพระสงฆ์เพื่อฝึกอบรมความรู้ด้านยาสมุนไพรพื้นบ้าน ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนด้านสังคม จากคำกล่าวเปิดหลักสูตรการฝึกครูพระพุทธศาสนา ที่เวียงจันทน์ ในเดือนตุลาคม พ.ศ.2519 ของนายพุมิ วงวิจิต รัฐมนตรีกระทรวงศึกษา กีฬาและศาสนา ได้กล่าวถึงบทบาทของพระสงฆ์และการเทศนาสั่งสอนประชาชนในระบอบใหม่ไว้ว่า

“... พระสงฆ์ควรที่จะศึกษาเรื่องการเมืองเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิวัติที่ เกิดขึ้น ซึ่งจะ ทำให้พระสงฆ์สามารถปฏิบัติงานเคียงคู่กับเจ้าหน้าที่บ้านเมืองได้... พระสงฆ์ที่เทศนาสั่งสอนประชาชนในเขตชนบทต้องเข้าใจประชาชนที่มาฟังเทศน์ และต้องเลือกคำสอนที่เหมาะสมที่จะ ให้แก่ประชาชนเพื่อที่จะเปลี่ยนแนวความคิดของพวกเขา ถ้าเทศนาเกี่ยวกับเรื่องพุทธศาสนาในยุคโบราณเพียงอย่างเดียว จะทำให้ประชาชนไม่เข้าใจและไม่สามารถเห็นถึงความสัมพันธ์ที่จะ นำมาใช้กับความเป็นจริงในปัจจุบันได้ ทั้งนี้พระสงฆ์ควรจะผสมเรื่องราวทางการเมืองปัจจุบัน และเรื่องพุทธศาสนาเข้าไปในการเทศนาแต่ละครั้งด้วย ตัวอย่างเช่น นโยบายของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและพุทธศาสนาสมัยสังคมนิยมในลาว...”

รัฐบาลซึ่งต้องการให้พระสงฆ์เทศนา สั่งสอนประชาชน กระตุ้นให้ประชาชน เข้าใจนโยบายทั้งหมดของพรรคและรัฐบาล โดยโยงให้เป็นแนวทางเดียวกับคำสอนของพระพุทธเจ้าซึ่งประชาชนจะต้องปฏิบัติตาม ดังนั้นจะไม่มีคนที่เกียจคร้าน จะมีแต่คนที่ขยันทำงานให้ประเทศเจริญรุ่งเรือง ถ้าพระสงฆ์สามารถทำได้เช่นนี้ นั่นหมายความว่าพระสงฆ์มีส่วนช่วยฟื้นฟูทางเศรษฐกิจ ถึงแม้ว่า รัฐบาล สปป. ลาว จะควบคุมเนื้อหาในการเทศน์และแสดงธรรมของพระสงฆ์ แต่จำต้องยอมให้พระสงฆ์ยังคงมีบทบาทในการสอนหนังสือให้ความรู้แก่ประชาชนลาวเช่นเดิม ส่วนหนึ่งมีเหตุผลมาจากการอพยพออกนอกประเทศของประชาชนลาวตั้งแต่ พ.ศ.2518 จนถึงช่วง พ.ศ. 2523 ทำให้เกิดความขาดแคลน บุคลากรครูอาจารย์ ส่วนข้าราชการผู้มีความรู้ในช่วงรัฐบาลราชอาณาจักรลาวนั้น ก็ถูกส่งตัวไปสัมนนากายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ปัจจัยที่ทำให้รัฐบาล สปป. ลาว มีนโยบายเข้มงวดต่อพุทธศาสนาในช่วง พ.ศ.2518-2523 เนื่องจากอุดมการณ์ทางการเมืองในกระแสการปฏิวัติที่แรงกล้า แนวคิดมาร์กซ์-เลนิน มีอิทธิพลเพื่อใช้ในการปฏิวัติ ถึงแม้ว่าพุทธศาสนามีความผูกพันกับวิถีชีวิตของชาวลาวมาช้านานก็ตาม แต่เนื่องจากแนวคิดมาร์กซ์-เลนิน เรื่องความเท่าเทียม

“โดยทุกคนต้องเท่าเทียมกันในการทำงานและได้รับส่วนแบ่งตามปริมาณงาน ที่ลงแรงไป” ซึ่งความคิดเหล่านี้ไม่สอดคล้องกับกิจวัตรของพระสงฆ์ที่ไม่ต้องออกไปทำงานและบิณฑบาตเพื่อรับอาหาร ถึงแม้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศลาว จะมีความต้องการทำบุญตักบาตรเป็นปกติ แต่ด้วยกระแสของการปฏิวัติที่เกิดขึ้นใน ขณะนั้นเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้รัฐบาล สปป. ลาว มีนโยบายเข้มงวดต่อพุทธศาสนา โดยพระสงฆ์จะต้องออกไปทำไร่สวนครัว ปลูกผัก สอนหนังสือ และได้รับอาหาร ตามส่วนแบ่งจากงานที่ทำ

พอสรุปได้ว่า ก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครองพระภิกษุสามเณรมีการดำรงชีวิตไม่ลำบากมากนัก โดยอาศัยอาหารการฉันและปัจจัยจากชาวบ้านมาทำบุญ ส่วนกิจของสงฆ์ก็มีการทำวัตรสวดมนต์สร้าง และบูรณะอาคาร พุทธสถานที่ชำรุด ภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองในช่วงแรกจำนวนพระภิกษุ สามเณรลดลง การดำรงชีวิต ตลอดการปฏิบัติศาสนกิจค่อนข้างลำบาก เนื่องจากเหตุการณ์ไม่สงบทางการเมือง และมีภัยธรรมชาติคุกคามจึงทำให้ชาวบ้านไม่ค่อยมาทำบุญกันที่วัด จนกระทั่งรัฐบาลใหม่มีเสถียรภาพทางการเมืองการอุปถัมภ์ปัจจัย 4 ของชาวบ้านเริ่มมีมากขึ้น จำนวนพระภิกษุสามเณรก็มีมากขึ้นตามลำดับ

การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและพุทธศาสนาในช่วง พ.ศ.2518 ถึง 2558 การเปลี่ยนแปลงพุทธศาสนาในช่วงนี้มีขึ้นในด้านโครงสร้างของสถาบัน การปกครองพระสงฆ์ลาว ซึ่งระดับความผ่อนปรนต่อศาสนานั้นมีความสัมพันธ์กับระบบเศรษฐกิจที่มีความเสรีมากขึ้น ใน พ.ศ.2529 เมื่อลาวได้ปฏิรูปเศรษฐกิจเสรีขึ้น เรียกว่านโยบาย “จินตนาการใหม่” หรือ “กลไกเศรษฐกิจใหม่” (New Economic Mechanism) ดำเนินนโยบายเปิดประเทศ จากที่เคยได้รับความช่วยเหลือจากกลุ่มประเทศสังคมนิยมเพียงอย่างเดียวก็หันมาปรับปรุงความสัมพันธ์ และรับความช่วยเหลือจากกลุ่มประเทศโลกเสรีด้วย ซึ่งส่วนหนึ่งมีสาเหตุจากภัยธรรมชาติที่เกิดจากภาวะฝนแล้งในต้นปี พ.ศ.2521 และเกิดอุทกภัยในเดือนกันยายนปีเดียวกัน การล่มสลายของค่ายโลกสังคมนิยม ในกลุ่มประเทศยุโรปตะวันออกช่วงปี พ.ศ.2532 และการล่มสลายของสหภาพโซเวียตใน พ.ศ.2534 ดังนั้นใน พ.ศ. 2532 คณะสงฆ์จึงได้มีการประชุมพระสงฆ์ขึ้นที่นครหลวงเวียงจันทน์ โดยที่ประชุมเห็นว่าพุทธศาสนาควรเดินเคียงคู่ไปกับ อุดมการณ์สังคมนิยมภายใต้การนำของพรรค นอกจากนี้การประชุมใหญ่ครั้งที่ 5 ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวใน ระหว่างวันที่ 27-29 มีนาคม พ.ศ. 2534 ได้กำหนดแนวทางด้านศาสนาไว้ ดังนี้

1. สืบต่อปฏิบัตินโยบายอันถูกต้องของพรรคและรัฐต่อศาสนา เคารพ สิทธิเสรีภาพในการเชื่อถือ และไม่เชื่อถือของพลเมือง เคารพความเสมอภาคของศาสนาต่างๆ สร้างเงื่อนไขอำนาจให้ศาสนาต่างๆ โดยเฉพาะพระพุทธศาสนา ให้มีอิสระในการนับถือปฏิบัติ มีส่วนในการอบรมสั่งสอน อุบาสก อุบาสิกาทั้งหลาย ให้เป็นพลเมืองที่ดี

2. รัฐจะสืบต่อและร่วมมือกับพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย ปรับปรุงและเสริมขยายระบบโรงเรียนสงฆ์ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้นโดยมีเนื้อหา ทั้งทางธรรม และทางโลก

3. สนับสนุนให้พระสงฆ์สามเณรและนักบวชทั้งหลาย ให้มีส่วนในกิจกรรมสาธารณประโยชน์ต่างๆ และภารกิจของบ้านเมือง การกำหนดแนวทางด้านศาสนาดังกล่าวนี้ แสดงให้เห็นถึงนโยบายผ่อนปรนทางศาสนาของรัฐบาล สปป. ลาว โดยเฉพาะพุทธศาสนาให้มีแนวทางไปในทิศทางเดียวกันกับนโยบายของรัฐบาล

แต่ถึงอย่างไรก็ตาม การให้สิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนาต่างกล่าวได้เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของ รัฐบาลที่จะให้พุทธศาสนาเป็นเครื่องมือในการควบคุมประชาชนให้อยู่ในระบบสังคมนิยมแบบลาวได้ จะเห็นได้จากการที่รัฐบาลสนับสนุนให้พระสงฆ์มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ และภารกิจของบ้านเมือง อีกทั้งการให้การสนับสนุนการศึกษา แก่พระสงฆ์ในระดับต่างๆด้วย เพราะรัฐบาลมีความเห็นว่าสถาบันสงฆ์นั้น มีความใกล้ชิดและมีอิทธิพลต่อความคิดของประชาชนลาวเป็นอย่างมาก เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ.2534 รัฐธรรมนูญแห่ง สปป. ลาว ฉบับแรกถูกรับรอง และประกาศ ใช้อย่างเป็นทางการ ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้มี 2 มาตรา ที่บ่งบอกถึงสิทธิพลเมือง คือ มาตรา 9 รัฐเคารพ และปกป้องการเคลื่อนไหวอันถูกกฎหมายของพุทธศาสนิกชนและศาสนิกชนอื่น ปลุกกระตือรือร้นส่งเสริมพระภิกษุสามเณร และนักบวชของศาสนา อื่นๆ ให้เข้าร่วมในการเคลื่อนไหวที่เป็นประโยชน์แก่ประเทศและประชาชน ห้ามทุกการกระทำที่เป็นการแบ่งแยกศาสนาและแบ่งแยกประชาชน และมาตรา 30 พลเมือง ลาวมีสิทธิเสรีภาพในการเชื่อถือ หรือไม่เชื่อถือศาสนา (รัฐธรรมนูญแห่ง สปป. ลาว, 2534: 3,10) ฉบับปรับปรุงปัจจุบันคือ มาตรา 9 รัฐเคารพ และปกป้องการเคลื่อนไหว อันถูกกฎหมายของ พุทธศาสนิกชน และศาสนิกชนอื่น ปลุกกระตือรือร้นส่งเสริมพระภิกษุสามเณร และนักบวชของศาสนาให้เข้าร่วมในการเคลื่อนไหวที่เป็นประโยชน์แก่ ประเทศและประชาชน ห้ามทุกการกระทำที่เป็นการแบ่งแยกศาสนา และแบ่งแยก ประชาชน และมาตรา 43 พลเมืองลาวมีสิทธิเสรีภาพในการเชื่อถือ หรือไม่เชื่อถือ ศาสนา (รัฐธรรมนูญแห่ง สปป. ลาว, 2546: 3,16) การกำหนดแนวทางด้านศาสนาอย่างเป็นรูปธรรมดังกล่าว แสดงว่านโยบายของพรรคและรัฐบาล สปป. ลาว ให้สิทธิเสรีภาพต่อพลเมืองลาวในการเชื่อถือ หรือไม่เชื่อถือศาสนา แต่การประกอบกิจกรรมหรือการเคลื่อนไหว ทางศาสนานั้นจะต้องอยู่ภายใต้ระเบียบกฎหมายบ้านเมือง พรรคและรัฐบาลต้องการ เสถียรภาพ ความมั่นคงของประเทศ สร้างความสามัคคีของคนในชาติให้มีความเป็น ปึกแผ่นแน่นหนา จะเป็นเชื้อชาติ ศาสนาใดก็ตามให้ถือเอาประโยชน์ของชาติ เป็นสำคัญ การกล่าวเช่นนี้ก็เพื่อต้องการให้ศาสนาและศาสนิกชนช่วยสนับสนุน ส่งเสริมนโยบายของรัฐให้ปรากฏผลเป็นจริง นอกจากรัฐธรรมนูญที่กล่าวแล้ว ในเอกสารฝึกอบรมสำหรับพระสงฆ์ สามเณรยังกล่าวถึงทัศนะของพรรคต่อศาสนา ดังนี้

1. พรรคและรัฐบาลรู้ว่าประชาชนลาวใครเชื่อศาสนาใด ก็ยังถือว่าเป็นคนลาว ศาสนิกชนของทุกศาสนาจะต้องมีสติเสมอว่า ไม่ให้พวกนักสืบหรือคนต่างประเทศมาฉวยใช้ผู้นับถือศาสนา โฆษณาแบ่งแยกเพื่อทำลายความสามัคคี ประชาชนลาวบรรดาเหล่านั้นหมายถึงการทำลายประเทศของเรา
2. ศาสนาต่างๆ จะต้องทำหน้าที่ปกป้องรักษาประเทศให้มีความสุข และพัฒนาให้มีความรุ่งเรือง มีส่วนร่วมในภารกิจของชาติ สร้างโครงการต่างๆ เพื่อช่วยพรรค รัฐบาล และประชาชน
3. พรรคและรัฐต้องการให้บรรดาศาสนามีความสามัคคี ประองตองกันเป็นหนึ่งเดียว ไม่เกิดความขัดแย้งต่อกัน พร้อมกับปกป้องรักษา สร้าง และพัฒนาประเทศให้มีความเจริญรุ่งเรืองเหมือนบ้านนาประเทศ เพื่อความอยู่ดีกินดีของปวงชนลาวทั้งชาติ
4. องค์กรที่เกี่ยวข้องจะต้องทำหน้าที่คุ้มครองดูแลการเคลื่อนไหวของบรรดาศาสนาให้สอดคล้องกับศีลธรรม รัฐธรรมนูญ และระเบียบกฎหมายบ้านเมือง

5.พนักงานทุกภาคส่วน ผู้ที่คุ้มครองรัฐ คุ้มครองสังคมจะต้องรู้และเข้าใจ รัฐธรรมนูญ ระเบียบกฎหมายของบ้านเมือง และนโยบายของพรรคที่มีต่อศาสนา เพื่อสะดวกในการคุ้มครองดูแลการเคลื่อนไหวของแต่ละศาสนา

การผ่อนปรนความเข้มงวดทางด้านศาสนาดังกล่าว ยังส่งผลต่อหน้าที่ของ พระสงฆ์ด้วย โดยพระสงฆ์มีหน้าที่เพิ่มขึ้น และได้รับการยอมรับจากรัฐบาลมากกว่า ช่วงพ.ศ.2513 เห็นได้จากการที่พระสงฆ์เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเผยแผ่ศีลธรรม การปฏิบัติศาสนพิธี รวมถึงการสั่งสอนให้ชนเผ่าละทิ้งความเชื่อแบบดั้งเดิม ซึ่งการที่รัฐบาล สปป. ลาวยอมรับ บทบาทของพระสงฆ์มากขึ้น ส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากฐานอำนาจของรัฐมั่นคงขึ้น มากกว่าช่วงแรกของการปกครองประเทศ หน้าที่ของพระสงฆ์สามเณรตามที่ระบุในบัญญัติการปกครองสงฆ์ พ.ศ. 2547 กล่าวว่า พระสงฆ์สามเณร หรือผู้เข้าบวชมีหน้าที่ ดังนี้ (ธรรมนูญปกครองสงฆ์ลาว, 2547: 3-4)

1.ปกป้องรักษาพระพุทธศาสนา เอาใจใส่ทางการศึกษาค้นคว้าธรรมะของพระพุทธเจ้า ทั้งทางด้านปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธ เช่น การเรียนสวด เรียนเทศน์ ศึกษาพระธรรมวินัย และการลงสู่ภาคปฏิบัติกรรมฐานเพื่อให้เกิดมรรค และผลตามอัฏฐกาตณ พร้อมทั้งเอาใจใส่ปกป้องรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณีอันดีงาม ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างแท้จริง

2.มีส่วนร่วมในการปกป้องรักษาสังคม และเทศนาสั่งสอนญาติโยมล่าว บรรดาเผ่าให้ละความเชื่อมหาย การเที่ยวกินอย่างฟุ่มเฟือย อบายมุข เพื่อให้สังคมมีความบริสุทธิ์ปลอดภัยน่าอยู่ มีความเสมอภาคกันต่อการปฏิบัติศีลธรรม และ ระเบียบกฎหมาย

3.การศึกษาของสงฆ์ต้องทำให้ลดการไม่รู้หนังสือ บำรุงวัฒนธรรม ปรับปรุงระบบการศึกษา สงฆ์ทั้งทางโลกและทางธรรม ให้มีทั้งทางคุณภาพ และปริมาณ เพื่อยกระดับความรู้ ความสามารถให้แก่พระสงฆ์ สามเณร และญาติโยมล่าวบรรดาเผ่าให้เท่าเทียมกัน

4.มีส่วนร่วมในการปรับปรุงแบบแผนการเผยแผ่ศีลธรรมในหลายรูปแบบ เช่น เทศนาตามหนังสือใบลาน สมุด ปากเปล่า หรือปาถกถาธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับระดับความรู้ของญาติโยมล่าว บรรดาเผ่า สร้างวิปัสสนาจารย์ ฝึกอบรมวิปัสสนา กรรมฐาน ฝึกการปฏิบัติศาสนพิธี สังฆกรรมอย่างมีระบบถูกต้องตามหลักการศึกษา และพระธรรมวินัย

5.มีส่วนร่วมค้นคว้าตำรายาพื้นเมือง ปรุงแต่งยาและนำออกมาใช้โดยผสมผสานกับยาแผนปัจจุบัน เพื่อใช้รักษาโรคอย่างมีประสิทธิภาพ และแนะนำเผยแพร่การป้องกันโรค การรักษาอนามัย 3 สะอาด (อยู่สะอาด กินสะอาด นุ่งห่มสะอาด) ให้แก่ญาติโยมล่าวบรรดาเผ่าตามเงื่อนไขและความสามารถ นอกนี้เอาใจใส่รักษา สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ

6.มีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ที่ดิน และธรณีสงฆ์ปลูกพืชกินใบ กินหมาก พืชล้มลุก พืชยืนต้น ไม้อุตสาหกรรม และกล้าเบ็ยไม้ต่างๆ แจกให้ญาติโยมนำไป ปลูกเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ภูเขา แหล่งน้ำ เป็นต้น ซึ่งเป็นที่อาศัยของชีวนานาพันธุ์ให้คงไว้แห่งความอุดมสมบูรณ์

7.ตั้งหน้าปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัย ธรรมนูญปกครองสงฆ์ ข้อกำหนด และกฎระเบียบสงฆ์ มติคำสั่งทางการสงฆ์ ตลอดจนโครงการดำเนินงานขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวในขอบเขตการจัดตั้งของตนอย่างเคร่งครัด นอกนี้ ต้องปฏิบัติตามมติคำสั่งทางรัฐการ ดำรัส (คำสั่ง

กฎระเบียบของประธานประเทศ ประธานสภาแห่งชาติ ข้อบังคับของกระทรวง) และกฎหมายของบ้านเมือง

โครงสร้างการจัดตั้งของพระสงฆ์ตามธรรมนูญปกครองสงฆ์ลาว พ.ศ. 2547 ได้มีองค์กรเป็นของตนเองชื่อว่า “องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว” โดยพระมหาวิจิต สิงหาราช เป็นประธาน ซึ่งมีเครือข่ายการปกครองเป็นเอกภาพ ตั้งแต่ระดับศูนย์กลางจนถึงระดับท้องถิ่น และบริหารงานด้วยธรรมนูญปกครองสงฆ์ลาว การปกครองสงฆ์ลาวแบ่งออกเป็น 4 ชั้น คือ (ธรรมนูญปกครองสงฆ์ลาว, 2547: 5-6)

1. องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวชั้นศูนย์กลาง
2. องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวชั้นแขวง นครหลวง และเขตพิเศษ
3. องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวชั้นเมือง
4. องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวชั้นวัด

ในองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวแต่ละชั้นประกอบไปด้วยคณะผู้แทน ตามจำนวนลดหลั่นกันไป เช่น องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวชั้นศูนย์กลาง ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน หัวหน้าคณะกรรมการ กรรมการ หัวหน้าคณะห้องการ คณะกรรมการที่ปรึกษา และคณะกรรมการบริหารงานประจำศูนย์กลางองค์การ พุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว ประกอบด้วย ประธาน 1 รูป รองประธาน 5 รูป หัวหน้าคณะกรรมการ 4 รูป หัวหน้าคณะห้องการ 1 รูป ส่วนคณะกรรมการที่ปรึกษา และคณะกรรมการบริหารงานประจำศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว ให้มีตามจำนวนที่เหมาะสม ซึ่งการบริหารงานขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว

มี 4 ภารกิจหลัก คือ ภารกิจปกครองสงฆ์, ภารกิจศึกษาสงฆ์, ภารกิจเผยแผ่ศีลธรรม และปฏิบัติกรรมฐาน และ ภารกิจสาธารณูปการ

องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวชั้นแขวง ชั้นเมือง และชั้นวัด มีโครงสร้างการบริหารที่เหมือนกัน โดยมีกรรมการคณะสงฆ์ประจำประธาน รองประธาน จำนวนลดหลั่นลงไปตามขนาด ขอบเขต องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวจึงได้จัดแบ่ง หน้าที่ในการทำงาน เพื่อให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และได้รับผลตามความต้องการขององค์กร ดังนี้ ภารกิจปกครองสงฆ์ มีหน้าที่รับผิดชอบในการค้นคว้า รวบรวม ข้อมูลต่างๆ ทางด้านพุทธศาสนา เก็บสถิติพระสงฆ์สามเณร ตลอดถึงศาสนสมบัติอื่นๆ อย่างครบถ้วนและถูกต้องกับความเป็นจริง จากนั้นรายงานให้สายใยการจัดตั้งชั้นสูงกว่าได้รับทราบอย่างเป็นระบบในแต่ละปี เสริมขยายบทบาทในการคุ้มครองพุทธศาสนา และปกครองสงฆ์ให้ดีขึ้นบนพื้นฐาน ธรรมนูญปกครองสงฆ์ ทั้งนี้ก็เพื่อรักษาไว้ซึ่งความบริสุทธิ์ของพระพุทธศาสนา

พระสงฆ์สามเณร พุทธศาสนิกชนและศาสนิกชนลาวบรรดาเผ่าจะต้องมีส่วนร่วมในภารกิจของชาติ คณะองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวตั้งแต่ชั้นศูนย์กลางจนถึงขั้นรากฐาน (เจ้าอาวาสวัด) ต้องปฏิบัติศาสนกิจ เช่น การลงอุโบสถสังฆกรรม และการทำกิจวัตรอื่นๆ ซึ่งเป็นการตรวจตราการประพฤติปฏิบัติต่อพระธรรมวินัย ของคณะองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว และพระสงฆ์สามเณรทั่วไป นอกจากนั้น เอาใจใส่ปรึกษาหารือ ประสานสมทบการทำงานกับแนวลาสร้างชาติ และอำนาจการปกครองฝ่ายบ้านเมืองที่เกี่ยวข้อง เพื่อค้นคว้าวางระเบียบการและการแก้ไขปัญหาดังๆ ที่พระสงฆ์สามเณรล่วงละเมิดต่อพระธรรมวินัย และกฎระเบียบของสงฆ์ ภารกิจศึกษาสงฆ์ มีหน้าที่รับผิดชอบในการค้นคว้า และวางแผน เพื่ออบรมแนวคิดของนักเรียนนักศึกษาสงฆ์ ให้มีความเชื่อมั่นต่อการประกอบศาสนกิจ และมีความหนักแน่นในการปฏิบัติธรรมวินัยสงฆ์ และระเบียบกฎหมาย

ของรัฐ ค้นคว้าและวางแผนยุทธศาสตร์การศึกษาสงฆ์แต่ละช่วงเวลา เพื่อผ่านการประชุมสภาบริหาร การศึกษาสงฆ์ และการประชุมใหญ่องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว รับรองเอา เพื่อเป็นแนวทางรวม ของการศึกษาสงฆ์ ค้นคว้าสรรหาบุคลากร ฝ่ายพระสงฆ์มาเป็นผู้บริหารการศึกษาสงฆ์แต่ละชั้นให้ เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถที่เป็นจริง ปลูกกระตมแนวคิดของพระสงฆ์ สามเณรที่สังกัดในสาย การศึกษาสงฆ์ ให้มีความรับผิดชอบต่อการกิจการศึกษาพุทธศาสนา และต้องมีความเสียสละสูงต่องาน การศึกษาสงฆ์ ตรวจตราและตรวจการการศึกษาสงฆ์ทั่วประเทศว่าได้ ปฏิบัติงานถูกต้องตาม ข้อกำหนด กฎระเบียบขององค์การศึกษาสงฆ์ศูนย์กลาง รวบรวมข้อมูลความต้องการปรับปรุง และ พัฒนาการศึกษาสงฆ์เสนอให้คณะประจำศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เพื่อขอ ความเห็นทางด้านหลักวิชาการ เพื่อส่งให้คณะศึกษาสงฆ์ ศูนย์กลางดำเนินการต่อไป จัดตั้งนำพาใน การรวบรวมทุนเข้ามูลนิธิการศึกษา สงฆ์ศูนย์กลาง เพื่อใช้จ่ายในงานบริหาร งานวิชาการ และงาน ก่อสร้างพื้นฐานการศึกษาสงฆ์ ติดตามและตรวจตราการก่อสร้างพื้นฐานการศึกษาสงฆ์ในทั่วประเทศ เสนอบประมาณการเคลื่อนไหวประจำปีกับศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว และแนวลา สร้างชาติ เสนอแผนการพัวพันและร่วมมือกับต่างประเทศ พัฒนาการของการศึกษาสงฆ์ลาว

ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันพระสงฆ์สามเณรนอกจากเรียนรู้พุทธธรรมด้วยตนเองแล้ว ยังได้นำเอา หลักศีลธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ตนได้เรียนรู้ขึ้นไปเทศนา เผยแผ่เข้าใจใจของชาวลาวบรรดา เผ่า การศึกษา ค้นคว้าหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าประสานสมทบใส่แนวทางนโยบาย เปลี่ยนแปลงใหม่ของพรรค รัฐบาล แต่ละระยะและศีลธรรมของยุคสมัย เพื่อนำไปเผยแผ่ให้ศาสนิก ชนรับรู้ เข้าใจ แล้วนำไปปฏิบัติให้ถูกต้อง งานเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐานนั้นถือว่าเป็นกิจ ของสงฆ์จะต้องทำ เพื่อปรับปรุงวิธีการเผยแผ่และศึกษาอบรมให้ถูกต้องสอดคล้องกับกาล สถานที่ เพื่อให้ศาสนิกชนเข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยศูนย์กลาง องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว ได้ จัดตั้งการฝึกอบรมทั้งทางคัมภีร์ (ธรรมาจารย์ หรือกิจด้านการเล่าเรียน) และวิปัสสนาธุระ (ธรรมาจารย์วิปัสสนา กิจด้านการ บำเพ็ญภาวนาหรือเจริญกรรมฐาน) นอกจากนั้น คณะองค์การพุทธ ศาสนาสัมพันธ์ ลาวชั้นต่างๆ จะต้องส่งเสริมงานเทศนาเผยแผ่ธรรมให้ถึงโรงเรียน โรงพยาบาล จัดการปาฐกถา สนทนาธรรมทางสถานีวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ และด้วยวิธีการ อื่นๆ ที่เหมาะสม เพื่อให้กลุ่มคนในสังคมได้รู้ถึงบาปบุญคุณโทษ ประโยชน์และมีใช้ประโยชน์ กรรมวิธีการ สาธารณูปการ มีหน้าที่ปกปักรักษาศาสนสมบัติ ได้แก่ พระธาตุเจดีย์ หอพระไตรปิฎก ศาลาโรงธรรม เป็นต้น หากมีการชำรุดต้องบูรณะ โดยการรักษารูปทรง เคাঁโครงเหมือนเดิม ปกปักรักษาจิตรกรรม ได้แก่ ศิลปะ รูปวาด รูปแกะสลัก ดูแลทรัพย์สินของสงฆ์ เช่น ที่ดินของวัด สิ่งก่อสร้างในวัด เงินคลัง ของวัด เป็นต้น ห้ามยกย้าย และนำไปแลกเปลี่ยนซื้อขาย ปกปักรักษาพระพุทธรูป เทวรูป และ วัตถุสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ โดยการทำบัญชีแล้วนำไปเก็บไว้ในที่ปลอดภัย ปกปักรักษาหนังสือโบราณ และส่งเสริมให้พระสงฆ์เขียนโบราณ ด้วยตัวธรรมมากขึ้น หรือคัดลอกตัวธรรมใส่สมุดกระดาด โดย รักษาอักขระเดิมไว้เพื่อปกปักรักษาพื้นฐานวัตถุที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม จาริตประเพณี กรรมวิธีการสาธารณูปการและคณะองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว ได้สมทบกับองค์การจัดตั้งพรรค รัฐบาล หรือแนวลาสร้างชาติ นำพาบูรณปฏิสังขรณ์ สร้างวัดวาอารามขึ้น เช่น โบสถ์ ศาลาโรงธรรม พระพุทธรูป ประตูดวง กำแพงวัด พระธาตุเจดีย์ กุฏิวิหาร โรงเรียน สุขศาลาประจำหมู่บ้าน สำนักงานห้องการปกครอง บ้าน ถนนหนทาง ให้สวยสดงดงามเป็นที่น่าชื่นชม ฟังพอใจของ ประชาชน และผู้มาเยือนที่ได้พบเห็น ซึ่งงานดังกล่าวนี้ทางกรรมวิธีการสาธารณูปการ และคณะ

องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวในแต่ละชั้นได้เอาใจใส่ นำพาพระสงฆ์ สามเณร และญาติโยมร่วมกัน ทำและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ยังได้ชี้แนะแต่ละวัดให้เอาใจใส่วัดวาอารามด้วยการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ ไม้ผล ต้นไม้เป็นยา ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อมหาชน ส่วนพระสงฆ์ต้องเป็นเจ้าการแนะนำสั่งสอน ประชาชนให้เอาใจใส่ต่อการปลูกต้นไม้ รักษาป่า รักษาสิ่งแวดล้อม ให้คงความอุดมสมบูรณ์ต่อไป หากกล่าวโดยสรุปแล้ว ในประเด็นเรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและพุทธศาสนาในลาวในช่วงเวลาที่พรรคประชาชนปฏิวัติลาวได้ปกครองประเทศ ตั้งแต่พ.ศ.2518 จนถึงปัจจุบัน รัฐบาล สปป. ลาว ได้ปรับปรุงโครงสร้างการปกครอง บริหารสงฆ์ให้เป็นเอกภาพ และอยู่ในความดูแลอย่างใกล้ชิด มีนโยบายเข้มงวดต่อ พุทธศาสนาเพียงระยะสั้นๆ คือในช่วงสี่ปีแรกแห่งการปกครอง เนื่องจากอุดมการณ์ทางการเมืองเข้มข้น และเสถียรภาพทางการเมืองยังไม่มี ความมั่นคง แต่ ภายหลัง พ.ศ.2523 ทุกอย่างก็เริ่มเข้าสู่ภาวะปกติเป็นลำดับมาจนกระทั่งถึงพ.ศ.2534 รัฐบาลได้ ประกาศใช้รัฐธรรมนูญปกครองประเทศ ซึ่งในรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีมาตรา 9 และมาตรา 30 กล่าวถึง นโยบายของรัฐต่อศาสนาไว้อย่างชัดเจน และเริ่มต้นกับการให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เกี่ยวกับศาสนา การที่พรรคและรัฐบาลมีอำนาจปกครอง บริหารประเทศได้นั้นแรงหนึ่งก็มาจากการสนับสนุนของ ศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พุทธศาสนา เมื่อการต่อสู้ได้รับชัยชนะสำเร็จและบ้านเมืองอยู่ในภาวะ ปกติแล้วควรที่จะมีส่วนร่วมอบรมศีลธรรมให้แก่ประชาชนบรรดาเผ่า ให้เป็นพลเมืองที่ดี พร้อมทั้ง สนับสนุนองค์การสงฆ์ เพื่อให้พระสงฆ์เข้าร่วมในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญรุ่งเรือง โดยการ นำเอาหลักธรรมในพุทธศาสนาไปเผยแผ่ เทศน์ให้ประชาชนเข้าใจถึงศีลธรรม จริยธรรม และ วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชาติ การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและพุทธศาสนาสมัยสังคมนิยม ในลาว

สรุปผล ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การปกครองระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ส่งผลต่อพระสงฆ์ลาวเป็นอย่างมาก เห็นได้จากการนำอุดมการณ์สังคมนิยมลัทธิ มาร์กซ-เลนิน มาใช้ปกครองโดยรัฐบาลระบอบสังคมนิยม การ ดำเนินการของรัฐบาลเช่นนี้ ก่อให้เกิดผลดีในการจัดระเบียบสงฆ์ลาวและสิ่งทีเอื้อให้การถูกจัด ระเบียบเป็นไปด้วยความเรียบร้อยนั่นคือพุทธศาสนาใน สปป.ลาว มีนิกายหินยานนิกายเดียวจึงไม่ สร้างความแตกแยกในคณะสงฆ์ลาว พ.ศ. 2506 ทางรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรลาว และคณะสงฆ์ ลาวได้ติดต่อขอพระเถระฝ่ายไทยไปช่วยจัดระบบการศึกษาพระปริยัติธรรมในราชอาณาจักรลาว ทางรัฐบาลไทยโดยกรมการศาสนาได้เสนอพระธรรมวรนายก อธิการบดีมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัยเป็นหัวหน้าคณะธรรมทูตไทยไปจัดการศึกษาในราชอาณาจักรลาว ซึ่งเรื่องนี้ รัฐบาลไทย และมหาเถรสมาคมก็ได้มีมติเห็นชอบด้วย พระอนุจรที่ติดตามหัวหน้าธรรมทูตไปในคราวนี้คือ พระ มหาบุญมี ปณฺญาวชิโร พธ.บ. พระมหาพิมล ปภสฺสโร พธ.บ.กับนายแก้ว แต่งอ่อน เป็นไวยาวัจกร ตำแหน่งของคณะสงฆ์ลาวเหมือนกันกับตำแหน่งสงฆ์ของไทยดังนี้ พระยอดแก้ว คือ สมเด็จ พระสังฆราช, พระลูกแก้ว คือ สมเด็จพระราชาคณะ, พระหลักคำ คือ พระราชาคณะ, พระครู ผู้เป็น พระครูได้ต้องมีพรรษาครบ 10 แล้ว, พระชาจะต้องมีพรรษา 5 ขึ้นไป, พระสมเด็จ จะต้อง มีพรรษา ครบ 3 พรรษาแล้ว จึงควรศึกษาเปรียบเทียบพุทธศาสนาในลาวและไทยเพิ่มเติม

บรรณานุกรม

- กระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรม. (2543). ประวัติศาสตร์ลาว (ตึกดำบัน-ปัจจุบัน). เวียงจันทน์: โรงพิมพ์แห่งรัฐ.
- เกรียงไกร เกิดศิริ. (2554). ภูมิหลังการตั้งถิ่นฐานกลุ่มชาติพันธุ์ไท-ลาวและการเคลื่อนย้ายสู่ประเทศไทย. หน้าจั่ว, 7 (กันยายน 53-สิงหาคม 54), 83-132.
- จำนง ทองประเสริฐ. (2534). ประวัติศาสตร์พุทธศาสนาในเอเชียอาคเนย์. กรุงเทพฯ : องค์การค้ำครุสภา.
- จิราภรณ์ ตันรัตนกุล(แปล). (2544). กิ่งศตวรรษในหมู่คนไทยและคนลาว. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มติชน.
- ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์. (2553). งานเขียนทางประวัติศาสตร์ประเภทชีวประวัติในลาว : การศึกษาจากเอกสารช่วงค.ศ.1957-2010. สังคมลุ่มน้ำโขง, 6(1), 32-33.
- พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2540). พระพุทธศาสนาในเอเชีย. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.
- ไพรัตน์ สูงกิจบูลย์.(2553). แลลาว. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : อทิตตา.
- วรฉัตร เจริญผล. (2548). พุทธศาสนาและการเมืองลาวภายใต้ระบอบคอมมิวนิสต์ 1975-1998. สารนิพนธ์ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ สาขาวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมบูรณ์ สุขสำราญ. (2534). พุทธศาสนากับความชอบธรรมทางการเมืองกรณีเปรียบเทียบประเทศไทย ลาว และกัมพูชา. (งานวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ลำดับที่ 25). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สภาแห่งชาติ. (2534). รัฐธรรมนูญแห่ง สปป. ลาว. เวียงจันทน์: โรงพิมพ์แห่งรัฐ.
- สุรัชย์ ศิริไกร. (2548). การพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองลาว. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ:โครงการจัดพิมพ์คปไฟ.
- อีแวนส์, แกรนท์. (2549). ประวัติศาสตร์สังเขปประเทศลาว. (ดุซงกี เฮย์มอนด์, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: โอ. เอส. พริ้งดิง เฮ้าส์.